

Agrárpiaci Jelentések
GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona és Ipari Növények
XV. évfolyam, 13. szám, 2012

Megjelenik kéthetente
2012. július 17.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Tikász Ildikó Edit
tikasz.ildiko.edit@aki.gov.hu
Keresztessyné Mohr Katalin
keresztessyne.mohr.katalin@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
GABONAPIACI JELENTÉS.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	5
A gabonafélék termelői ára.....	6
A gabonafélék jegyzése.....	8
Nemzetközi piaci információk.....	12
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	13
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése.....	14
BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET.....	19
Agrárpolitikai Hírek.....	22

ÖSSZEFOGLALÓ

Az *IGC* legfrissebb előrejelzésében a világ búzatermését 665 millió tonnára jelzi a 2012/2013. gazdasági évre.

Magyarországon az őszi búza területének 72 százalékán végeztek az aratással, a betakarított területek termésát-
laga 3,7 tonna/hektár, a termés minősége kiváló.

Az *USDA* a világ kukoricatermését a 2012/2013. évi szezon tekintetében a júniusi előrejelzéshez viszonyítva
44,7 millió tonnával kevesebbre, 905 millió tonnára becsüli.

Az *IGC* a repcemag globális kibocsátását 60,2 millió tonnára, az *USDA* 61,4 millió tonnára, az *Oil World* 61,6
millió tonnára teszi a 2012/2013. gazdasági évre.

Magyarországon a repce 163 ezer hektárnyi vetésterületének 93 százalékán végeztek a betakarítással, az átlag-
hozam 2,5 tonna/hektár körül alakul.

Valamennyi jelentős bioetanol-előállító régióban csökkent a bioetanol ára a 2012. év elején.

GABONAPIACI JELENTÉS

Az *IGC* legfrissebb előrejelzésében a világ búzatermését 665 millió tonnára jelzi a 2012/2013. gazdasági évre, az előző évihez képest 4 százalékkal kevesebbre. A júniusi jelentéshez viszonyítva 6 millió tonnával kevesebb kenyérgabonát várnak Oroszország, Ukrajna, Argentína és Ausztrália tovább romló terméskilátásai miatt. Kismértékű növekedést valószínűsítenek az EU, Kanada, az USA és Kína kibocsátásában.

Az elemzők a búza globális felhasználását 682 millió tonnára teszik a 2012/2013. évi szezonra, ami a takarmány célú felhasználás 8 százalékos csökkenése miatt 7 millió tonnával marad el az egy évvel ezelőtől. Becslések szerint a jelzett időszakban a zárókészletek 17 millió tonnás szűkülésével kell számolni (182 millió tonna).

A hosszantartó száraz és forró időjárás miatt az *IGC* és az *IKAR* egyaránt 49 millió tonnára prognosztizálja Oroszország búzatermését a 2012/2013. évi szezonra, 6 millió tonnával alacsonyabbra, mint egy éve. A legfrissebb, áradásokról szóló hírek alapján még további veszteségekre lehet számítani. Ukrajnában az elmúlt 9 év legalacsonyabb termését, 13 millió tonna búzát várnak (az elmúlt szezonban 22,3 millió). Argentínában és Ausztráliában a szárazság és a jövedelmezőbb kultúrák termesztése miatt 2-2 millió tonnával csökkentették a kenyérgabona mennyiségét, 11,5 és 24 millió tonnára. Az Európai Unióban ezzel szemben a búzára nézve kedvező volt az időjárás, ezért az elemzők 132 millió tonna termés betakarítását remélik. Az EU legnagyobb búzatermője Franciaország, ahol 35 millió tonnát meghaladó termést valószínűsítenek (+5,8 százalék 2011-hez képest). Az USA-ban 3 százalékkal nőtt a búza vetésterülete (22,7 millió hektár), mivel az eső megfelelő időben érkezett. A száraz időjárás gyorsította az aratást, ezért 60,5 millió tonna termés kerülhet a raktárakba, 6 millió tonnával több, mint a 2011/2012. gazdasági évben. Kanadában 11 százalékkal bővült a búza vetésterülete, a termesztési feltételek kedvezően alakultak, ezért 26,5 millió tonna (+1,3 millió tonna) termést remélnék. Kínában a Nemzeti Statisztikai Hivatal rekord mennyiségű, 114,3 millió tonna őszi búza betakarításáról adott hírt július 10-én, ami 3 százalékkal több, mint egy évvel korábban, míg az *IGC* 117 millió tonnára becsüli a termésmennyiséget.

Az elemzők a búza globális kereskedelmét a júniusi előrejelzéshez viszonyítva 134,6 millió tonnára (-1,1 millió tonna) korrigálták a 2012/2013. gazdasági évre vonatkozóan, ami 8,9 millió tonnával marad el az előző

évi eredménytől. Ennek oka, hogy a kiemelkedő kukoricatermés miatt mérséklődhet a takarmánybúza felvásárlása. A legnagyobb exportőrök közül Oroszország kivitele – a jelentős termésveszteség miatt – számottevően visszaeshet, ezért a múlt évi szezon 21,5 millió tonnás kiszállítása helyett 12 millió tonna exportra számíthatnak. Az EU búzaexportját 18,1 millió tonnára teszik, az USA kivitele pedig 1 millió tonnával 32 millió tonnára bővíthet.

Magyarországon a száraz időjárás segíti az aratást, a NÉBIH július 12-i aratási jelentése szerint az őszi búza területének 72 százalékán (775 ezer hektár) végeztek a betakarítással. A betakarított területek termésátlaga 3,7 tonna/hektár, ami 22 százalékkal marad el a tavalyi eredménytől. A termés minősége kiváló, előreláthatóan kedvezőek lesznek az exportlehetőségek, ugyanakkor alig lesz takarmánybúza, amely problémát indukálhat az állattenyésztés és a malomipar számára, takarmány- és alapanyaghiányt eredményezve.

A piaci elemzők kíváncsian várták az Egyesült Államok mezőgazdasági minisztériumának (*USDA*) előrejelzését, ugyanis az USA kukoricaövében egy hónapja tomboló hőség és az aszály jelentősen rontotta a kukorica- és a szójabab terméskilátásait. Ugyanakkor az is ismert, hogy az *USDA* csak kivételes esetekben korrigál júliusban a kukoricaadatain. Az *IGC* jelenleg 350 millió tonna kukoricatermést jelez, ami 5 millió tonnával kevesebb, az egy hónappal korábbi prognózishoz képest. Az *USDA* ezzel szemben – a várakozásokat felülmúlva – 46,2 millió tonnával csökkentette a kibocsátást, így 329,5 millió tonna kukorica kerülhet raktárakba. A veszteségek ellenére az idei termés a tavalyinál még mindig 15,5 millió tonnával többnek ígérkezik. Az Egyesült Államok kukorica-felhasználása 282,5 millió (-19 millió), az export 40,6 millió (-7,7 millió), a zárókészletek 30 millió (-17,7 millió) tonnára csökkentek.

A fentiek következtében a világ kukoricatermését a 2012/2013. évi szezon tekintetében a júniusi előrejelzéshez viszonyítva 44,7 millióval kevesebbre, 905 millió tonnára becsülik. A globális kukorica-felhasználást 900,5 millió tonnára (-22,9 millió), az exportot 98,3 millió tonnára (-7 millió), az importot 95,8 millió tonnára (-4,5 millió) és a zárókészleteket 134 millió tonnára (-21,7 millió) korrigálták júliusban.

Magyarországon 1,344 millió hektáron vetettek kukoricát (silóval), az országos igény 4-4,5 millió tonna (takarmány- és ipari célú felhasználás). A júliusi rendkí-

vül forró és száraz időjárás miatt országszerte eltérő a növények állapota, ezért egyelőre bizonytalan az előre jelezhető termés. A NÉBIH előzetes termésbecslése alapján elmondható, hogy az idei hozam az egyes megyékben legalább 15-25 százalékkal, de akár 50-75 százalékkal is elmaradhat a megszokott termésátlagoktól.

A chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) a búza és kukorica front havi árfolyama a korábbi, 260 USD/tonna alatti színtről július első két hetében 300 USD/tonnára emelkedett. A búza legközelebbi lejáratra szóló ára július 5-én érte el 14 havi csúcsát, a 302 dollárt, míg az újtermésű búza (decemberi termin) jegyzési ára július 9-én 310 dolláron állt. A kukorica front havi jegyzése szintén 300 USD/tonna közelében mozgott július második hetében, a decemberi lejáratra szóló árfolyam valamivel alacsonyabb, 280 dolláros sávban ingadozott. A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a fekete-tengeri régió újtermésű búza készleteinek várható szűkössége miatt tapasztalható folyamatos áremelkedés. Július 10-én a búza front havi ára már 10 havi csúcsra, 248 euró/tonnára

emelkedett. A kukorica augusztusi lejáratra szóló jegyzése ugyancsak folyamatosan nőtt július első két hetében, egészen 237 euró/tonna árszintre, míg a novemberi szállításra vonatkozó árfolyam a korábbi 210 euró/tonna alatti sávból július 5-én 220 euró fölé emelkedett és azóta is 220-230 euró között hullámozik.

A Budapesti Értéktőzsdén július óta növekszik a búza valamennyi lejáratra szóló ára (július 11-én 65 ezer forint/tonna), a takarmánykukorica is drágul, novemberi szállításra szóló ára 58 900 forint/tonna volt ugyanezen a napon. Az AKI PÁIR adatai szerint a búza termelői ára a 25. héten érte el a legmagasabb szintjét, 61 ezer forint/tonnát, két hét múlva a termés 55 ezer forinton cserélt gazdát. A takarmánykukorica termelői ára továbbra is 48-51 ezer forint/tonna között ingadozik, a 27. héten 49 ezer forint volt tonnája. A finomliszt (BL 55) feldolgozó értékesítési ára az utóbbi hetekben mérséklődést mutat, a jelzett időszakban 81,33 forint volt kilója, míg a fehér kenyérliszt (BL 80) 77-78 forint/kg között mozog.

Agrárpolitikai Hírek

- Módosult a 2011 májusában fagykárt szenvedett mezőgazdasági termelők hitelhez jutási lehetőségéről szóló 133/2011. (XII.22.) VM rendelet. Ennek értelmében a mezőgazdasági termelők 2012. augusztus 31-ig folyamatosan nyújthatják be a hitelkérelmeket a Magyar Fejlesztési Bank által megjelölt hitelintézetekhez, a szerződés kötési határidő 2012. október 31.
- A kormány elkülönített 157 milliárd forintot ahhoz, hogy a gazdák október 16-tól megkaphassák a terület-

alapú támogatások előlegét. Az Európai Unió ezt az összeget 2013. január elején téríti vissza Magyarországnak számára.

- Az Európai Bizottság 2012. június 29-i 569/2012/EU rendelete alapján a gyenge és a közepes minőségű búzára vonatkozó 12 euró/tonna importvámot 2012. december 31-ig felfüggesztették. A rendelet által vámentesen behozható 1,2 millió tonnás búzakeretet szinte azonnal kimerült, így visszaosztási együtthatót határoztak meg a 625/2012/EU végrehajtási rendeletben.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat: A gabonafélék termelői ára származási hely^{a)} szerint

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2012. 27. hét	2012. 26. hét	2012. 27. hét / 2012. 26. hét százalék
Étkezési búza	tonna	5 294	3 217	202	8 713	6 036	144
	HUF/tonna	56 816	56 768	54 277	56 739	57 959	98
Takarmánybúza	tonna	377	2 268	148	2 792	-	-
	HUF/tonna	50 715	49 968	49 358	50 037	-	-
Takarmánykukorica	tonna	347	-	-	707	14 375	5
	HUF/tonna	50 653	-	-	48 918	49 149	100
Takarmányárpa	tonna	8 662	2 829	518	12 008	7 650	157
	HUF/tonna	50 352	49 426	49 358	50 091	49 008	102

^{a)} Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

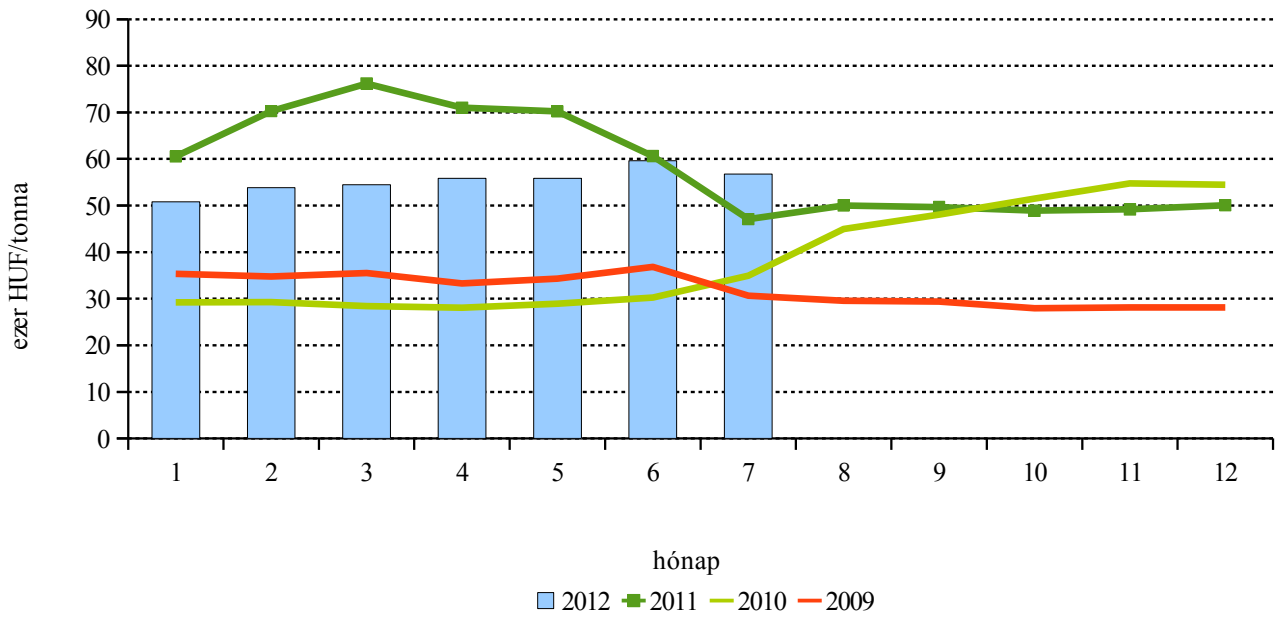
Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat: A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2011. 27. hét	2012. 26. hét	2012.27. hét	2012. 27. hét / 2011. 27. hét százalék	2012. 27. hét / 2012. 26. hét százalék
Étkezési búza	tonna	3 532	6 036	8 713	247	144
	HUF/tonna	51 491	57 959	56 739	110	98
Takarmánybúza	tonna	819	-	2 792	341	-
	HUF/tonna	43 792	-	50 037	114	-
Takarmánykukorica	tonna	625	14 375	707	113	5
	HUF/tonna	56 964	49 149	48 918	86	100
Takarmányárpa	tonna	2 646	7 650	12 008	454	157
	HUF/tonna	43 131	49 008	50 091	116	102

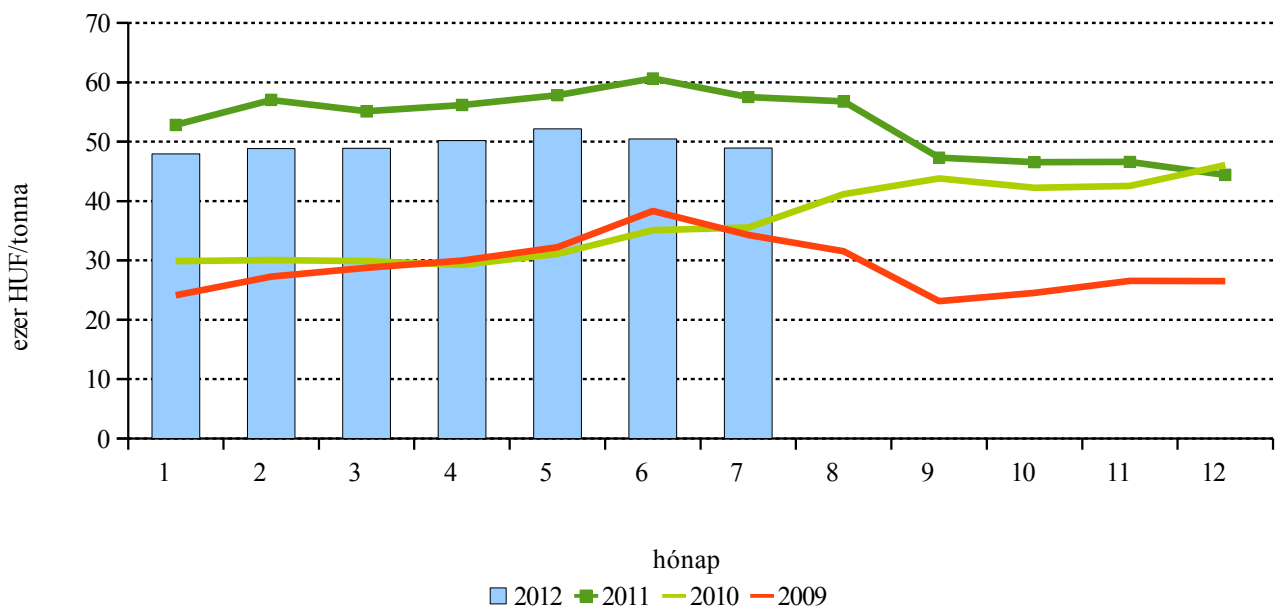
Forrás: AKI PÁIR

1. ábra: Az étkezési búza termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

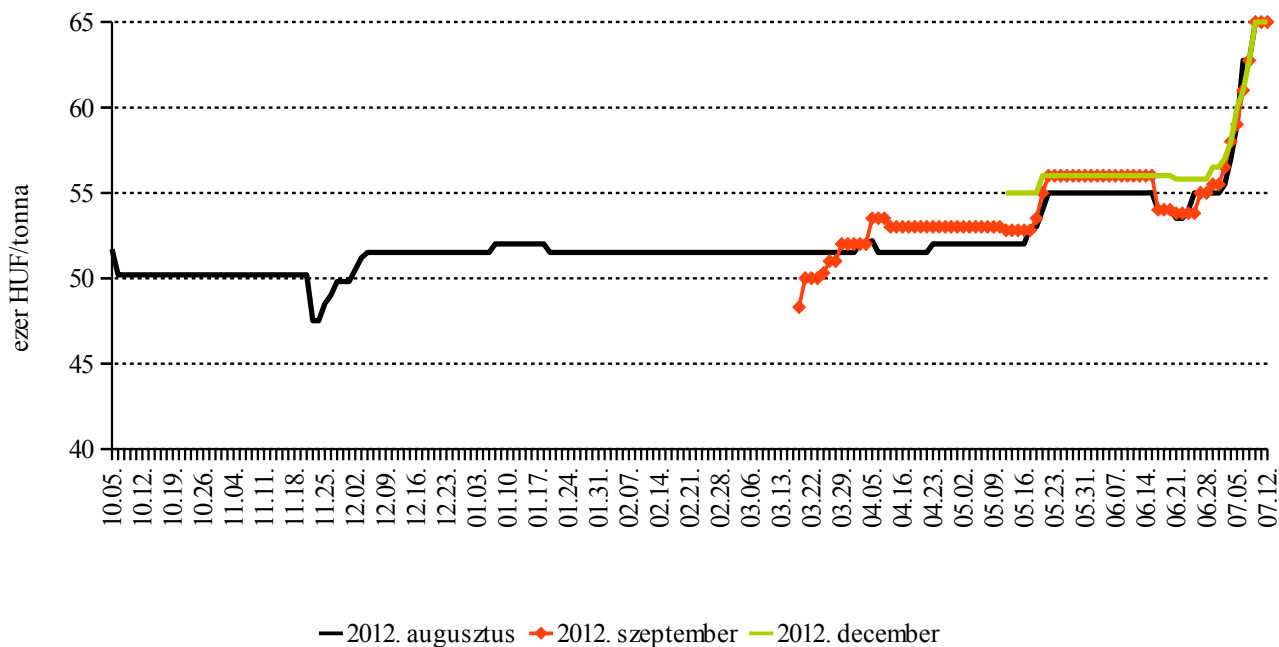
2. ábra: A takarmánykukorica termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

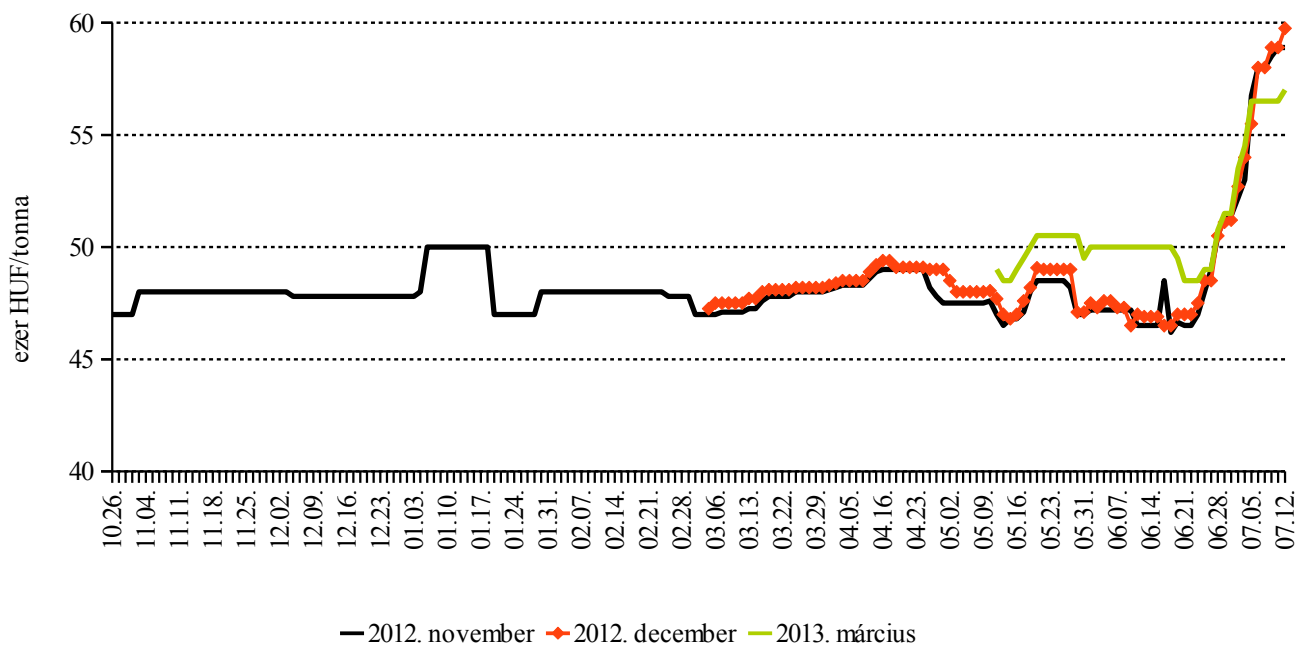
A gabonafélék jegyzése

3. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

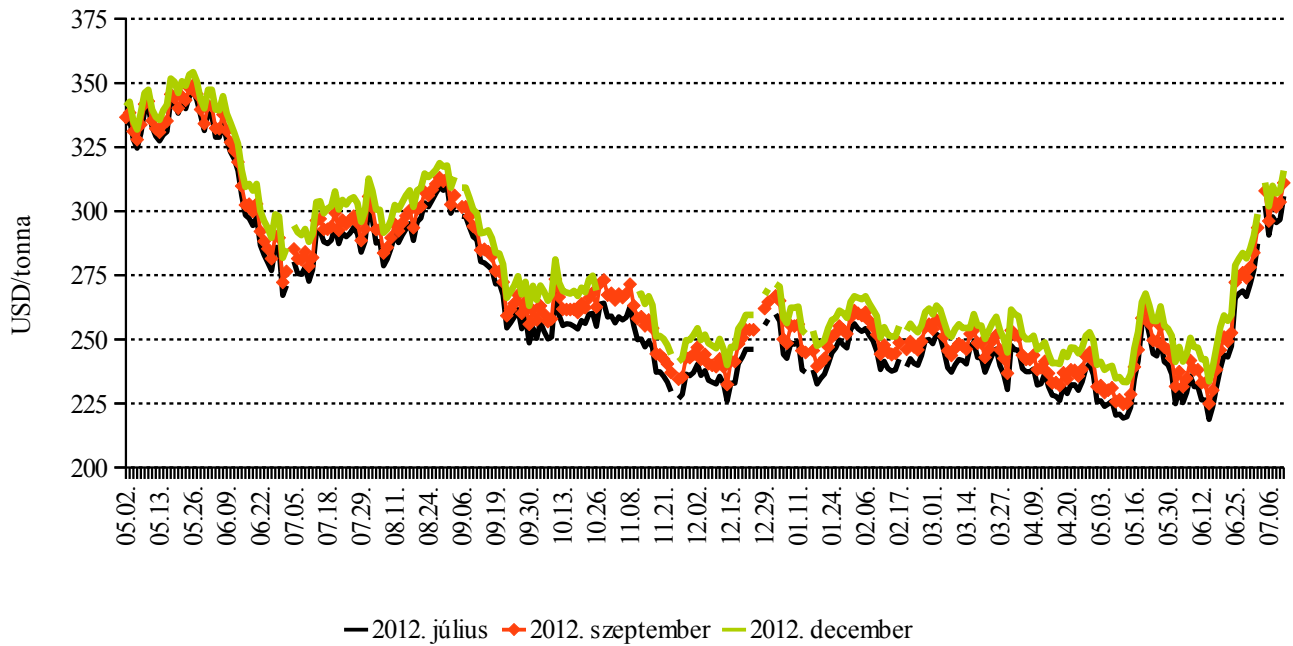
Forrás: BÉT

4. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

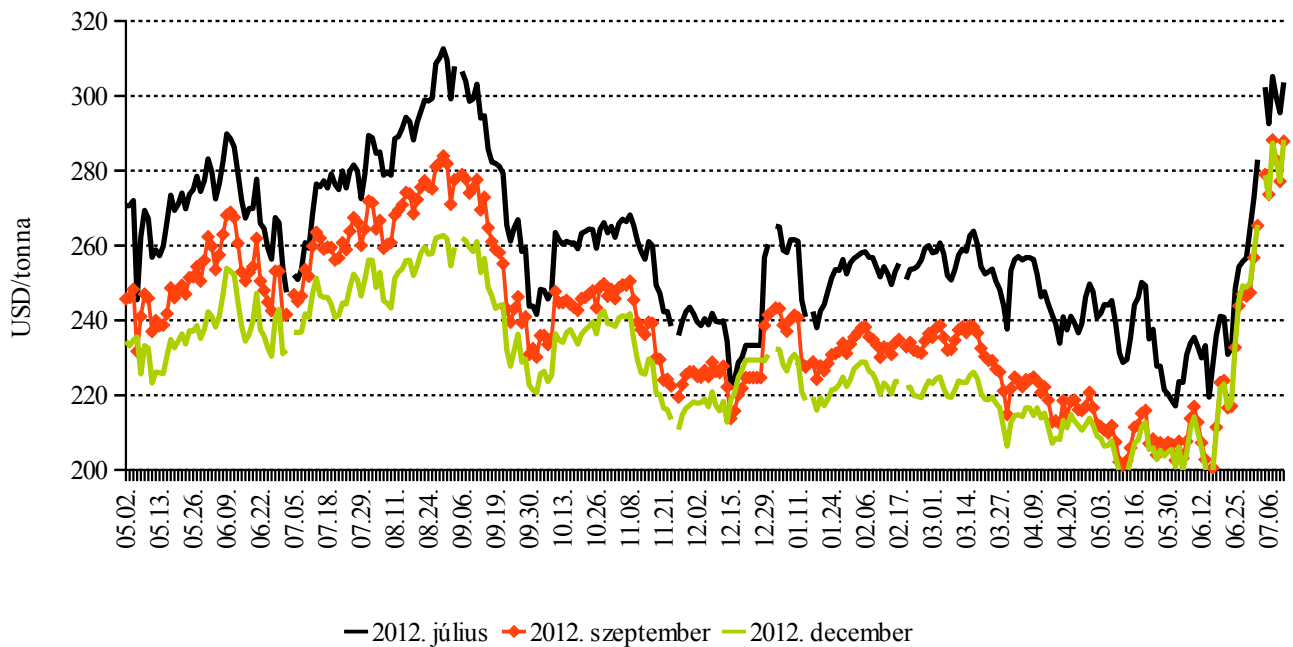
Forrás: BÉT

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

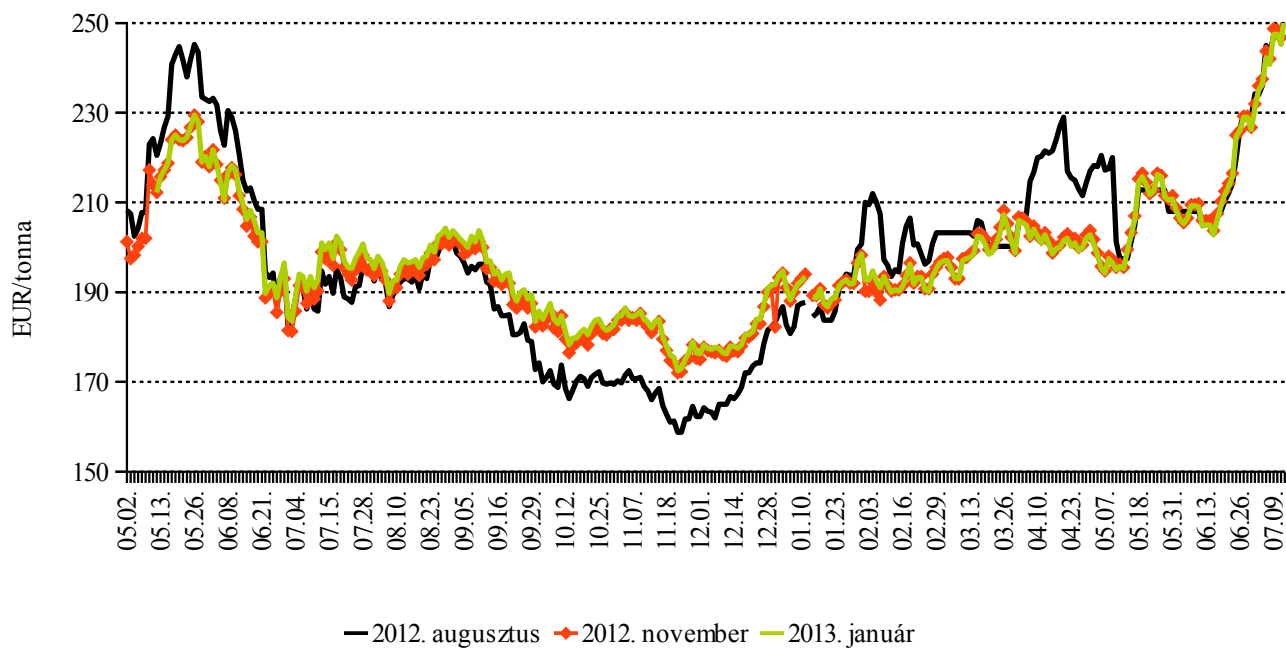
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

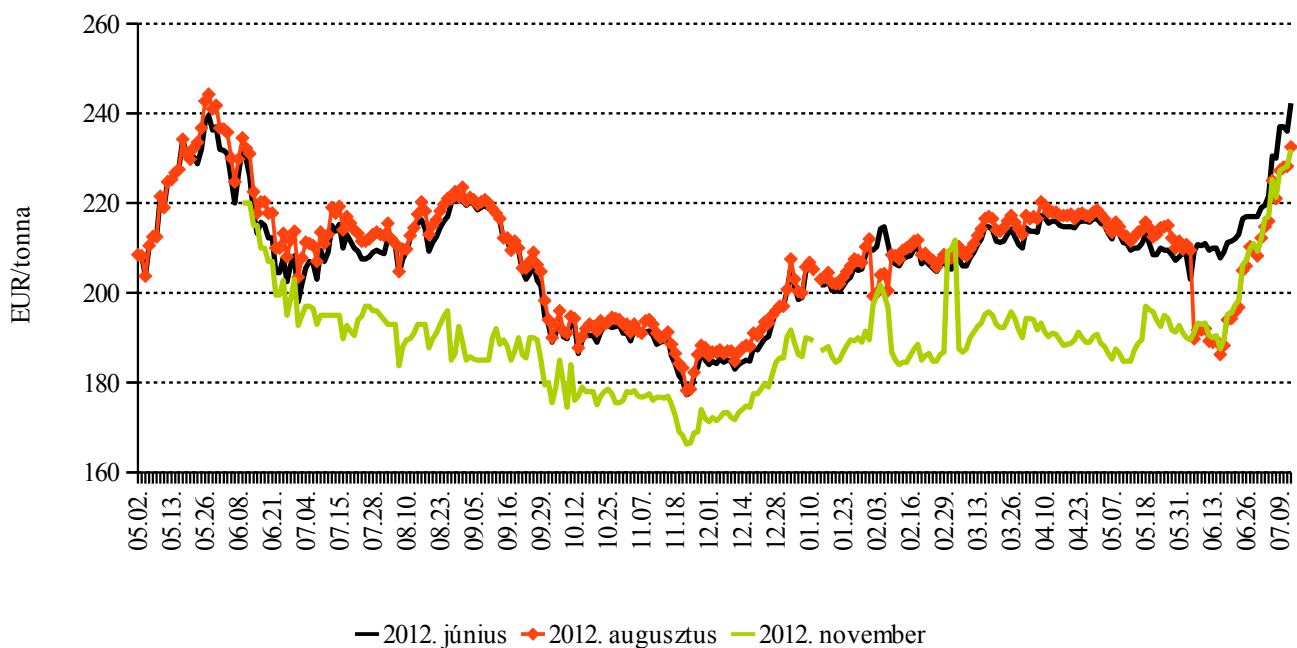
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

7. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

8. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

3. táblázat: A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2011. 27. hét	2012. 26. hét	2012.27. hét	2012. 27. hét / 2011. 27. hét százalék	2012. 27. hét / 2012. 26. hét százalék
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	566	493	477	84	97
	HUF/kg	89	79	79	89	100
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1 227	1 133	1 160	95	102
	HUF/kg	95	79	79	83	100
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	785	443	340	43	77
	HUF/kg	106	91	92	87	100
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/kg	-	-	-	-	-
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	28	19	12	44	65
	HUF/kg	106	89	86	81	96
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	48	50	19	39	38
	HUF/kg	116	93	104	90	111
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	528	409	343	65	84
	HUF/kg	88	77	77	88	101
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	591	547	358	61	65
	HUF/kg	92	78	79	85	101
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	328	-	-	-	-
	HUF/kg	94	-	-	-	-
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	49	42	16	33	39
	HUF/kg	101	89	88	87	98
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	67	25	20	30	82
	HUF/kg	119	102	104	87	101

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat: A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	2012. május	2012. június	2012. július
Finomliszt BL 55	209	208	205
Fehér kenyér	273	277	277
Félbarna kenyér	263	261	260
Étkezési búzadara AD	213	216	215

Forrás: AKI PÁIR

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2012. július 12.)

5. táblázat: **Búza**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2012. augusztus	254	73 382	2012. július	306	72 409
2012. november	254	73 527	2012. szeptember	311	73 626
2013. január	253	73 165	2012. december	316	74 757
2013. március	252	72 948	2013. március	319	75 575
2013. május	251	72 442	2013. május	318	75 174
2013. november	224	64 706	2013. július	304	71 887

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

6. táblázat: **Kukorica**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2012. augusztus	242	70 056	2012. július	304	71 870
2012. november	233	67 237	2012. szeptember	288	68 142
2013. január	232	67 092	2012. december	288	68 236
2013. március	234	67 526	2013. március	289	68 440
2013. június	237	68 466	2013. május	288	68 272
2013. augusztus	236	68 177	2013. július	287	67 900

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

7. táblázat: **Repce**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	EUR/tonna	HUF/tonna
2012. augusztus	513	148 354
2012. november	510	147 342
2013. február	505	146 113
2013. május	499	144 306
2013. augusztus	467	134 907
2013. november	464	134 040

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

Az *USDA* a világ 2012/2013. gazdasági évi napraforgómag-termését júniusi jelentéséhez képest 37,6 millió tonnára (-1,5 millió) korrigálta, ez a 2011/2012. évi szezon termésétől 1,5 millió tonnával marad el. A módosítást az indokolta, hogy Oroszországban ennyivel kevesebb mag betakarítására van kilátás (7 millió tonna), ami a vetésterület csökkenésének az eredménye. A forró és száraz időjárás miatt 6,1 millió hektárra jelzik az oroszországi napraforgó-területek nagyságát, ami 1,1 millióval kevesebb az előző évinél.

Magyarországon 611 ezer hektáron vetettek napraforgómagot. A várható terméseredmény az aszályos, meleg időjárás következtében bizonytalan, bár ez a kultúra a kukoricánál valamivel jobban viselte a rendkívüli forróságot. Országosan akár 20-25 százalékos termés kiesést is mutat a növényállományok jelenlegi állapota.

Az *IGC* a repcemag globális kibocsátását, az előző évi szezonhoz hasonlóan 60,2 millió tonnára teszi a 2012/2013. gazdasági évre. Csökkenésre számítanak az Európai Unióban, ahol 17,8 millió tonna termést jeleznek (-1,2 millió az előző évihez viszonyítva), míg a Kanadában magtárakba kerülő mennyiséget rekordszintűre, 15,6 millió tonnára becsülik (+1,4 millió). Az *USDA* elemzői ugyanakkor 61,4 millió tonnára (+1 millió) módosították az egy hónappal ezelőtti prognózisukat: az EU termését 18 millió, Kanadát 16,3 millió tonnára emelték, ellenben Oroszországot 900 ezer tonnára mérsékeltek. Az *USDA* előrejelzéséhez hasonlóan, az *Oil World* is pozitív irányba, 61,6 millió tonnára (+600 ezer) korrigálta a világ repcemag-kibocsátását.

Az *IGC* a nemzetközi forgalomba kerülő repcemag mennyiségét a 2012/2013. (október-szeptember) gazdasági évben 12,4 millió tonnára várja, 6 százalékkal többre, mint az előző évi szezonban. Az elemzők szerint 3,4 millió tonnás behozattal az EU lesz továbbra is a világ legnagyobb repcemag felvásárlója, és Kína importjával kapcsolatban is 17 százalékos növekedésre van kilátás az előző évihez képest. A korábbi évekhez hasonlóan a

két legnagyobb exportőr, Kanada és Ausztrália a teljes nemzetközi kivitel 90 százalékát biztosítják (8,6 és 2,3 millió tonna).

A NÉBIH aratási jelentése szerint Magyarországon a repce 163 ezer hektárnyi vetésterületének 93 százalékán végeztek a betakarítással. Az átlaghozam valamivel felülmúlva a korábbi számításokat, 2,5 tonna/hektár körül alakul (+14 százalék a tavalyihoz viszonyítva), az idei termés 402,3 ezer tonnára becsülhető.

A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) július eleje óta 500 euró/tonna felett kereskednek a repcemaggal (augusztusi lejárattal), legutóbb áprilisban volt az árfolyam ilyen magas szinten. Július 9-én a jegyzés elérte idei csúcsát, az 519 eurót (tavaly januári árszint), azóta valamelyest mérséklődött, 513 euró/tonnára. Az Interkontinentális Árutőzsdén (*ICE*) a kanadai *canola* (repce) front havi ára június közepe óta emelkedik, egyrészt a szójabab ár-emelkedésének hatására, másrészt a csapadékos időjárás miatt elhúzódó kanadai aratás, valamint a száraz és forró ausztráliai időjárás következtében. Az árfolyam július 10-én érte el a csúcsát, a 678 USD/tonnát, ami 17 százalékos növekedést jelent június közepe óta. Ezt követően 670 dollárra mérséklődött a termény jegyzési ára.

A Budapesti Értéktőzsde (BÉT) árupiaci szekciójában a napraforgómag június közepe óta folyamatosan drágul, a legközelebbi lejáratra szóló jegyzés (október) július 13-án 126 ezer forint/tonna volt. A repcemag árfolyama jól tükrözi a hazai termés kiesést, ugyanis front havi lejáratra (augusztus) vonatkozó ára még soha nem emelkedett 141 ezer forintra. Az AKI PÁIR adatai szerint a napraforgómag termelői ára erőteljesen ingadozik, a 26. héten 117 ezer forint/tonnáért cserélt gazdát a termés, a repcemag a 27. héten 138 ezer forint/tonnáért. A feldolgozott termékek közül a palackozott napraforgóolaj ára is ingadozást mutat, a 27. héten 306 ezer forint/tonna áron kereskedtek vele, míg a napraforgóolaj ára ekkor 43 ezer, a repcedaráté 66 ezer forint volt tonnánként.

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése

9. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

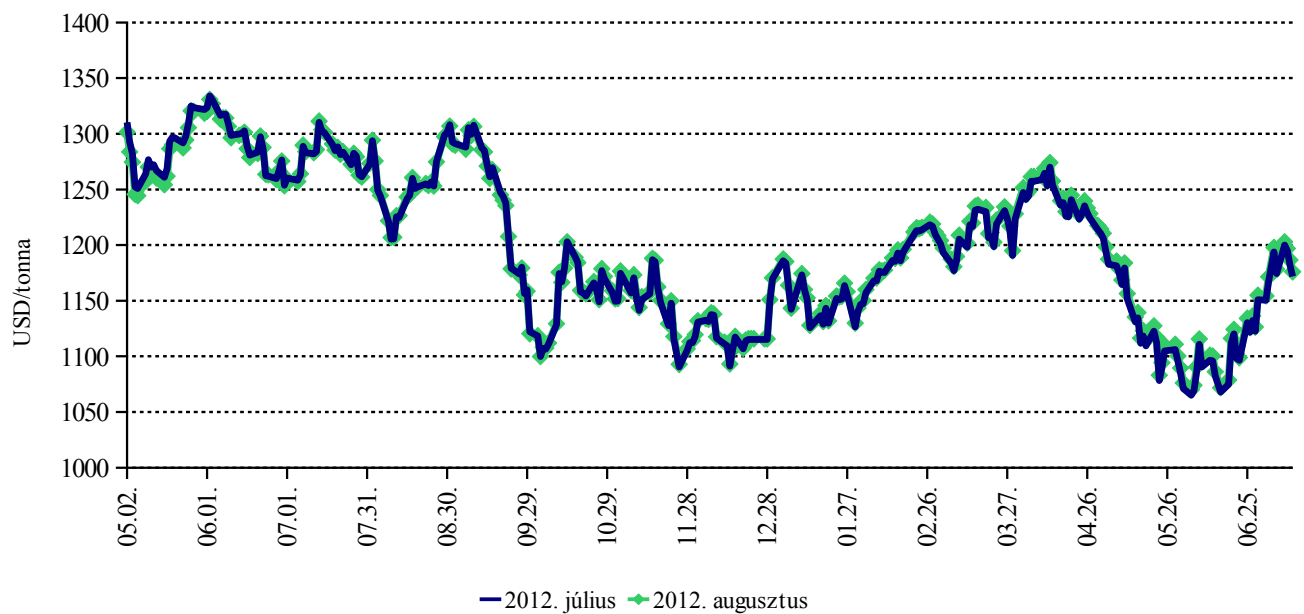
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

10. ábra: A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

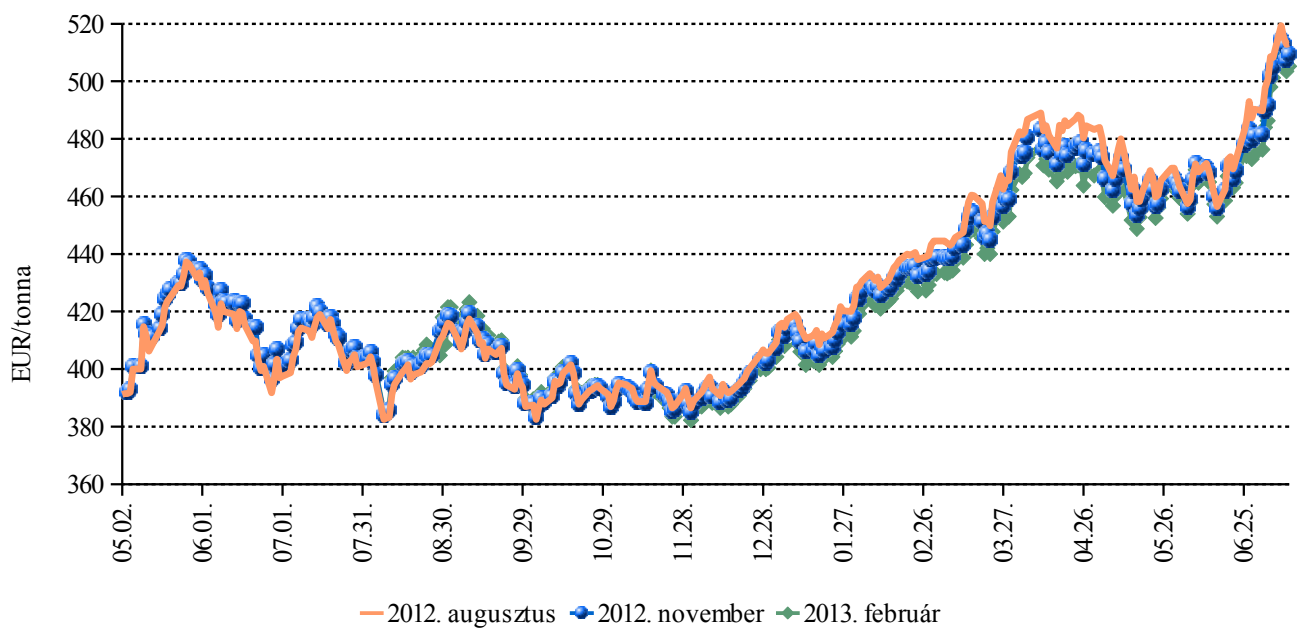
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

11. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

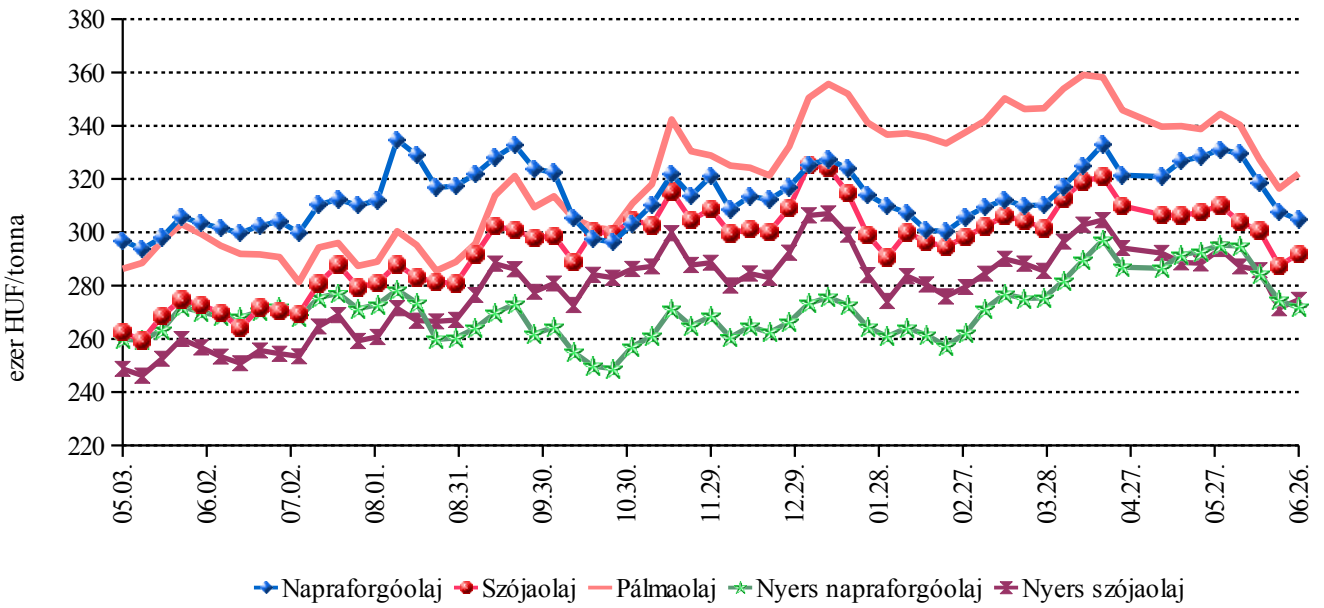
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

12. ábra: A repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

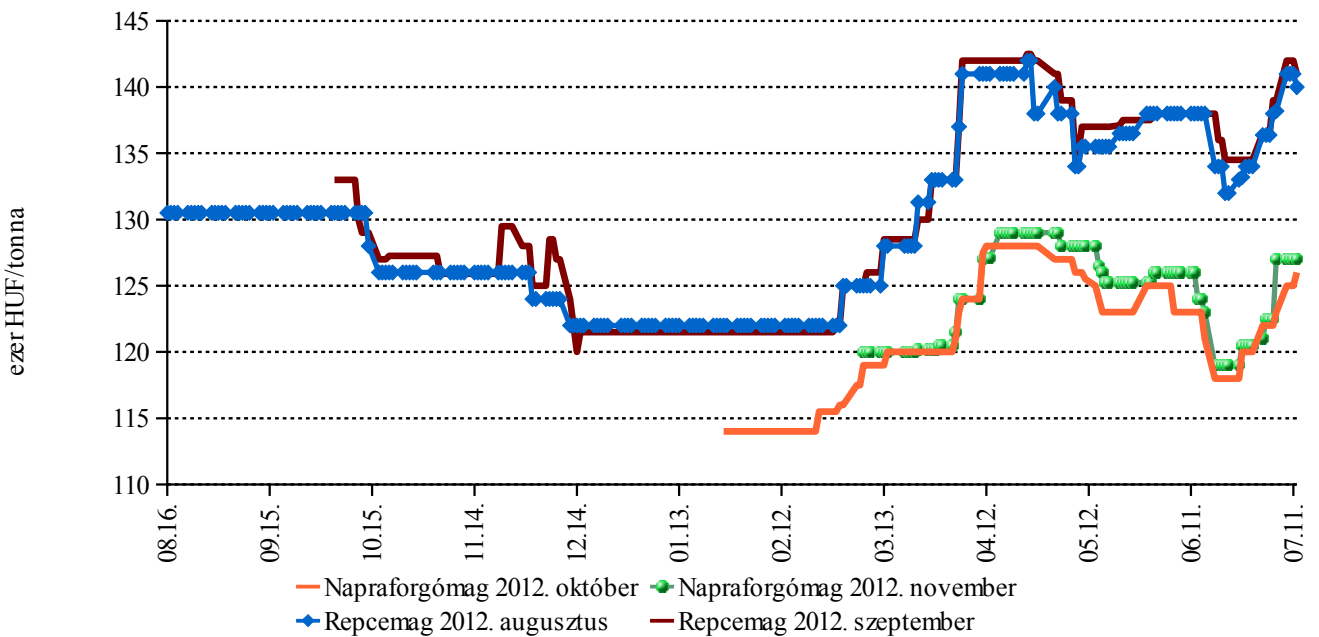
Forrás: MATIF

13. ábra: A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

14. ábra: A napraforgó- és a repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

8. táblázat: A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozóinak értékesítési átlagára

Megnevezés	Mértékegység	2011. június	2012. május	2012. június	2012. június / 2011. június százalék	2012. június / 2012. május százalék
Ipari napraforgómag	tonna	7 027	29 656	11 258	160	38
	HUF/tonna	119 683	122 573	120 025	100	98
Repcemag	tonna	15 571	17 867	7 651	49	43
	HUF/tonna	110 371	142 899	135 779	123	95
Nyers napraforgóolaj	tonna	204	1 028	807	394	78
	HUF/tonna	264 344	303 683	284 475	108	94
Napraforgódara	tonna	9 365	14 169	12 501	133	88
	HUF/tonna	52 771	42 965	42 512	81	99
Nyers repceolaj	tonna	1 723	5 639	-	-	-
	HUF/tonna	268 701	297 501	-	-	-
Repcedara	tonna	5 247	8 098	3 755	72	46
	HUF/tonna	54 343	59 120	61 291	113	104

Forrás: AKI PÁIR

9. táblázat: A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	EU	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
		Ártípus			
		FOB	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2012-06-26	-	271 790	-	-
	2012-07-03	-	269 867	-	-
	2012-07-10	-	281 393	-	-
Repcelaj	2012-06-26	-	-	-	-
	2012-07-03	-	-	-	-
	2012-07-10	-	-	-	-
Szójaolaj	2012-06-26	-	274 659	257 681	-
	2012-07-03	-	276 988	263 915	-
	2012-07-10	-	294 414	278 753	-

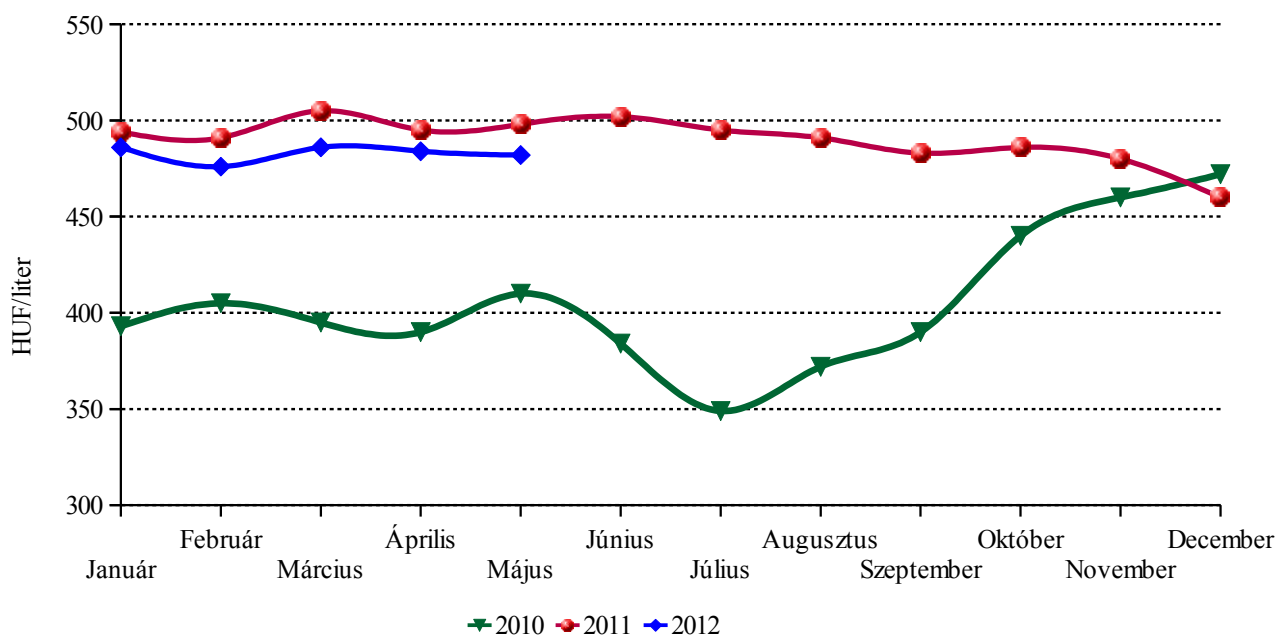
Forrás: AKI PÁIR, BLPW, Oil World

10. táblázat: Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

Termék	Időpont	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
		Ártípus			
		Heti tőzsdei átlagár	Hamburg CIF	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár
Napraforgómag	2012-06-26	-	-	114 740	116 968
	2012-07-03	-	-	-	-
	2012-07-10	-	-	-	-
Napraforgódara	2012-06-26	-	-	66 693	42 219
	2012-07-03	-	-	69 069	42 941
	2012-07-10	-	-	72 526	-
Repcemag	2012-06-26	139 409	-	131 951	133 387
	2012-07-03	141 769	-	-	138 388
	2012-07-10	147 924	-	135 716	-
Repcedara	2012-06-26	-	-	75 298	-
	2012-07-03	-	-	77 613	66 448
	2012-07-10	-	-	81 142	-

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

15. ábra: A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET

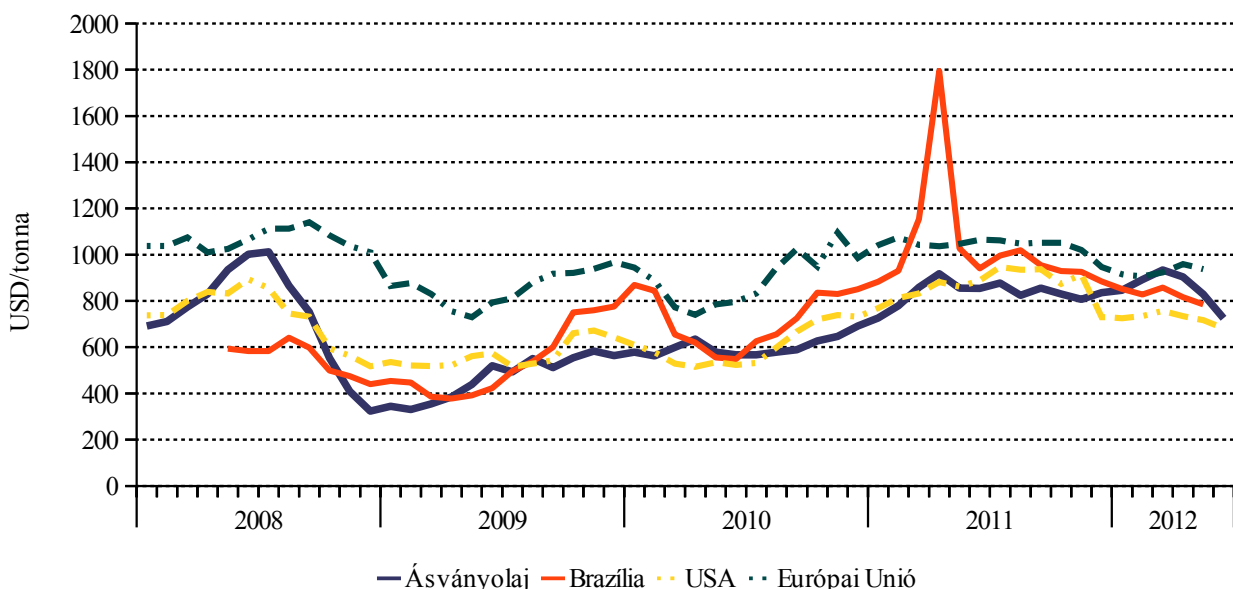
Valamennyi jelentős bioetanol-előállító régióban csökkent a bioetanol ára a 2011. év végétől. Az ásványolaj ára ezzel ellentétesen mozgott, 2011 októberétől 2012 áprilisáig folyamatosan emelkedett. A londoni árutőzsdén az *IPE Brent* ásványolaj legközelebbi határidőre szóló jegyzése 124-125 USD/barrel (933-940 dollár/tonna) volt 2012 első negyedévének végén, ami alig maradt el a 2008 tavaszán regisztrált 135-140 dollár/barrel (950-1100 dollár/tonna) történelmi csúcstól.

A magas árak miatt az ásványolaj globális felhasználása a 2011. 3. negyedévi 89,7 millió barrel/nap-ról 2012. 2. negyedévre 88,5 millió barrel/nap-ra csökkent.

A Nemzetközi Energia Ügynökség (*IEA*) jelentése alapján az ásványolaj iránti kereslet legnagyobb mértékben az Európai Unióban csökkent. A Közösségben 2011. 3. negyedévben még 14,7 millió barrel/nap, míg 2012. 2. negyedévben már csak 13,7 millió barrel/nap volt a felhasználás. Az USA-ban 2011. 3. negyedévtől 2012. 2. negyedévre 23,6-ről 23,1 millió barrel/napra, míg Dél-Amerikában 6,8 millióról 6,6 millió barrel/napra csökkent a felhasználás.

A fosszilis hajtóanyag iránti gyenge kereslet miatt a bekeverő üzemek biohajtóanyag rendelései csökkentek, ami valamennyi bioetanol-előállító régióban érezte hatását. A legnagyobb termelőkörzetben, az Amerikai Egyesült Államokban 2011 novemberében egy hónap alatt 15 százalékkal esett a bioetanol ára (2011. november: 2,81 USA dollár/gallon, 958 USA dollár/tonna; december: 2,46 USA dollár/gallon, 838 USA dollár/tonna). Ez csak részben magyarázható a bekeverő üzemek csökkenő keresletével. A másik oka az, hogy az év első felében a támogatási rendszernek és a kedvező exportlehetőségeknek köszönhetően a bioetanol ára magas szintet ért el, ami ösztönözte a termelés növelését. Ezért az USA-ban rekord mennyiségű, 68 244 ezer tonna (86 397 ezer m³) bioetanol állítottak elő, és az év végén a készletek magasak voltak, 3909,6 ezer tonna (4 950 ezer m³). Az Egyesült Államok 6 340,4 ezer tonna (8 027 ezer m³) bioetanol exportált 2011-ben, ezzel vezető exportőr volt a világon.

16. ábra: A bioetanol és az ásványolaj ára

Megjegyzés: 1 barrel ásványolaj 7,5 tonna, 1 gallon bioetanol 3 kg, 1 m³ bioetanol 0,79 tonna; Bioetanol 92-96% alkoholtartalom, ARA FOB T2; USA Gulf; Brazília Santos FOB; IPE Brent ásványolaj jegyzése a londoni árutőzsdén.

Forrás: HGCA, F.O.Licht, Cepea

A dél-amerikai gyenge cukornádtermés miatt az USA növelni tudta részarányát Brazília hagyományos exportpiacain. Az Európai Unióba 38 850 m³ (30 692 tonna; 2010: 29 882 m³, 23 607 tonna) bioetanolt, valamint különböző bekeverésekben további 1 163,443 ezer m³ (919 ezer tonna; 2010: 618,617 m³, 489 ezer tonna) terméket szállítottak. Az Európai Bizottság az USA-ból származó KN 3824 kód alá eső, vegyi anyagként a Közösségbe érkező bioetanolt átsorolta a KN 2207 termékosztályba. Ez azt jelenti, hogy korábban a KN 3824 kódszám alatt a terméket 6,5 százalék, míg 2012-től a KN 220710 kód alatt a denaturált alkoholt 192 euró/tonna, a KN 220720 kódszámú alkoholt pedig 102 euró/tonna vám terheli. Az intézkedés eredményeként 2012 első három hónapjában csak 156,4 ezer m³ (123,6 ezer tonna) bekevert termék érkezett az Unióba (2011: 212,6 ezer m³, 168 ezer tonna). Brazíliában az elmúlt évinél kedvezőbb cukornádtermésre és több bioetanol előállítására számítanak az idén, ami ronthatja az USA exportlehetőségeit.

Az USA-ban a bioetanol termelése 2012 első felében 904 000 barrel volt naponta, míg 2011 második felében 963 000 barrel. A bioetanol ára (*FOB, Gulf*) ugyanabban az időszakban alacsonyabb volt, mint egy évvel korábban, 2012 júniusában 2,06 dollár/gallon (578 dollár/m³, 746 dollár/tonna; 2011 júniusában: 2,75 dollár/gallon, 701 dollár/m³; 904,36 dollár/tonna). Az USDA szakértői szerint 2012-ben kevesebb bioetanolt állíthatnak elő, mint egy évvel korábban.

Brazíliában hosszú évek óta a 2011/2012. gazdasági évben csökkent először a cukornád termelése (493 millió tonna), a 2012/2013. évi szezonban 509 millió tonna termésre számítanak. Az elmúlt év gyenge betakarítási eredményei miatt a bioetanol ára 2011. 3. negyedévig magas volt (650-759 dollár/m³, 818-955 dollár/tonna), az export csökkent, az EU-ba is kisebb mennyiséget szállítottak.

Az ásványolaj árának 2012 áprilisáig tartó emelkedése alig érezte hatását, mivel az országban az ásvány-

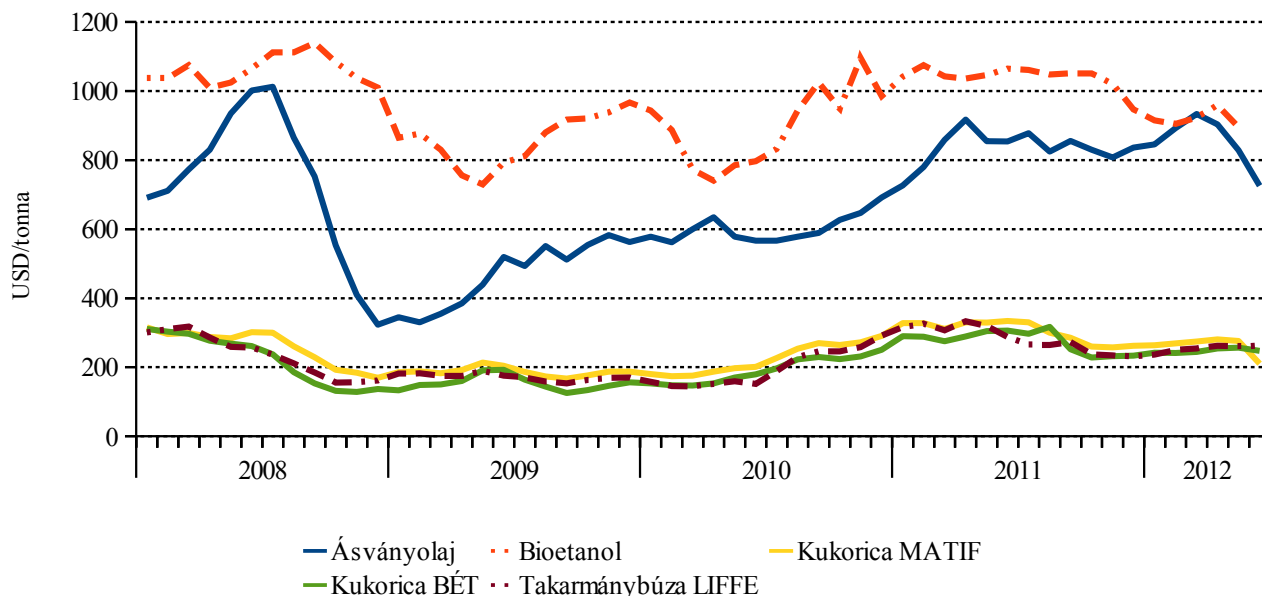
olaj ára az állam által meghatározott. A magas bioetanol- és az alacsony ásványolajár nem ösztönzi a bekeveréseket. A *Petrobras*, Brazília legnagyobb finomítója 2012. június 25-én a gázolaj nagykereskedelmi árának 7,83 százalékos emelését jelentette be, mivel a nemzetközi ásványolajárak lényegesen meghaladták a braziliai árakat. A kormány ebben az évben figyelemmel kíséri, hogy a piaci szereplők ezt az áremelkedést ne hárítsák tovább a fogyasztókra. Ennek érdekében adókedvezményeket nyújtanak a piaci szereplőknek. Az intézkedésektől azt várják, hogy a hajtóanyag iránti kereslet továbbra sem csökken jelentős mértékben, miközben a bekeverő üzemek érdeklődése élénkül a bioetanol iránt.

A bioetanol ára (*FOB Santos*) 645 USA dollár/m³ (812 dollár/tonna) volt 2012. 24. hetében, ez alacsonyabb az egy évvel korábbinál, ugyanakkor magasabb, mint az USA-ban előállított terméké, ami továbbra is nehezíti Brazília exportját. A következő hetekben a bioetanol ára a belpiaci kereslet fokozódása miatt várhatóan nem csökken tovább.

A két legnagyobb termelő országot jelentős lemaradással követi az EU termelése. Az *IEA* közlése szerint az Európai Unió fosszilis hajtóanyag felhasználása a gazdaság lassulása miatt már 2011 első felében csökkent: I. negyedév: 14,2 millió barrel/nap, II. negyedév 14,1 millió barrel/nap, míg a III. negyedévben 14,7 millió barrel/nap. A 2011. év elején az egyiptomi forradalom és a líbiai válság miatt az ásványolaj ára 114,54 dollár/barrel-re (859 dollár/tonna) emelkedett, ennek hatása legerősebben az Európai Unióban érződött.

Számos tagállam a kötelező bekeverési arány eléréséhez biodízel helyett bioetanolt használt, a legnagyobb felhasználó országok bevezették a fenntarthatósági tanúsítványt, ami átmenetileg védte a piacaikat. A bekeverő üzemek kereslete, valamint a tavaszi braziliai importdömping elmaradása 2011-ben magasán tartotta a bioetanol árát (866,2 dollár/m³, 1090,5 dollár/tonna).

17. ábra: A fontosabb alapanyagok, a bioetanol és az ásványolaj ára

Megjegyzés: 1 barrel ásványolaj 7,5 tonna, 1 m³ bioetanol 0,79 tonna; Bioetanol 92-96% alkoholtartalom, ARA FOB T2; IPE Brent ásványolaj jegyzése a londoni árutőzsdén. Alapanyagok jegyzései MATIF, BÉT, LIFFE.

Forrás: HGCA, F.O.Licht

Az elmúlt év harmadik negyedévtől ez év második negyedévéig a fosszilis energiahordozó folyamatos ár-emelkedése miatt az ásványolaj felhasználása 7 százalékkal csökkent az EU-ban, a bekeverő üzemek érdeklődése gyengült a bioetanol iránt. Ehhez járult még az is, hogy az Amerikai Egyesült Államokból elsősorban a KN 3824 termékosztályba sorolható bekevert bioetanol a Bizottság intézkedése előtt, nagy mennyiségben az európainál alacsonyabb áron érkezett. A bioetanol ára 2011 októberétől 2012 februárjáig 14 százalékkal esett, miközben a londoni árutőzsdén az ásványolaj ára 8 százalékkal emelkedett.

Az ásványolaj és a bioetanol ellentétes ármozgása miatt a két termék ára közelített egymáshoz 2012 első negyedévének végén. Hasonló helyzet utoljára 2008-ban volt. Az IEA 2008-ban az USA, míg 2012-ben az EU gazdaságának lassulását emelte ki, habár véleményük szerint az idén a kínai GDP-növekedés is elmaradt a várakozástól.

Az Európai Bizottság intézkedése miatt az USA-ból a magas vámok mellett 2012-től már nem volt vonzó a termék Unióba történő szállítása. A korlátozott import áprilisban újra lökést adott a bioetanol árának (802 dollár/m³, 1010 dollár/tonna), amely azonban továbbra is elmaradt az előző évitől.

A bioetanol előző évi magas ára a befektetőket a termelés bővítésére ösztönözte. Több üzem újraindította termelését, pl. az *Ensus* Nagy-Britanniában. Új üzemek kezdik meg az idén a termelést Csehországban, Dániában, Nagy-Britanniában, Magyarországon (Dunaföldvár) és Olaszországban. Néhány nem gabona alapanyagot felhasználó (Franciaország cukorrépa), illetve második generációs üzem is megkezdte a termelést: Dániában egy szalma, Olaszországban két cellulóz feldolgozására alapozott üzem.

Az *F.O. Licht* szakértői az Európai Unióban a bioetanol-előállítás növekedését prognosztizálják (2011: 8193,5 ezer tonna, 10373 ezer m³; 2012: 8801,6 ezer tonna, 11143 ezer m³). Ezt az új üzemek beindulásával, valamint a biodízel-termelés szűkös alapanyag-ellátásával indokolják.

Az IEA ugyanakkor az EU-ra vonatkozóan leghamarabb 2012 harmadik negyedévben számít csak a fosszilis hajtóanyag fogyasztásának kismértékű növekedésére, ami véleményük szerint még akkor is elmarad majd a 2011. év azonos negyedévének felhasználástól. (2011. 3. negyedév: 14,7 millió barrel/nap; 2012. 3. negyedév: 14,4 millió barrel/nap).

Bizonytalan, hogy az újonnan beindított üzemek kibocsátása egyensúlyban lesz-e bekeverő üzemek keresletével, illetve az import várható csökkenésével.

A bioetanol ára a rotterdami kikötőben (FOB T2) 762 dollár/m³ (960 dollár/tonna) volt 2012 júniusában. Az Európai Unióban – a másik két nagy bioetanol-termelő régióhoz hasonlóan – a 2011. évinél alacsonyabb lehet a termék ára.

Az ásványolaj ára áprilisban 120,49 dollár/barrelnél (903 dollár/tonna) tetőzött a londoni árutőzsdén. Az *IEA*

jelentése alapján a fosszilis hajtóanyag globális készlete magas, miközben a világgazdaság fejlődése lelassult, ezért a közeljövőben az ár csökkenésére számítanak, amit várhatóan csak az EU és Kína felhasználásának helyreállása állíthat meg a harmadik vagy a negyedik negyedévben.

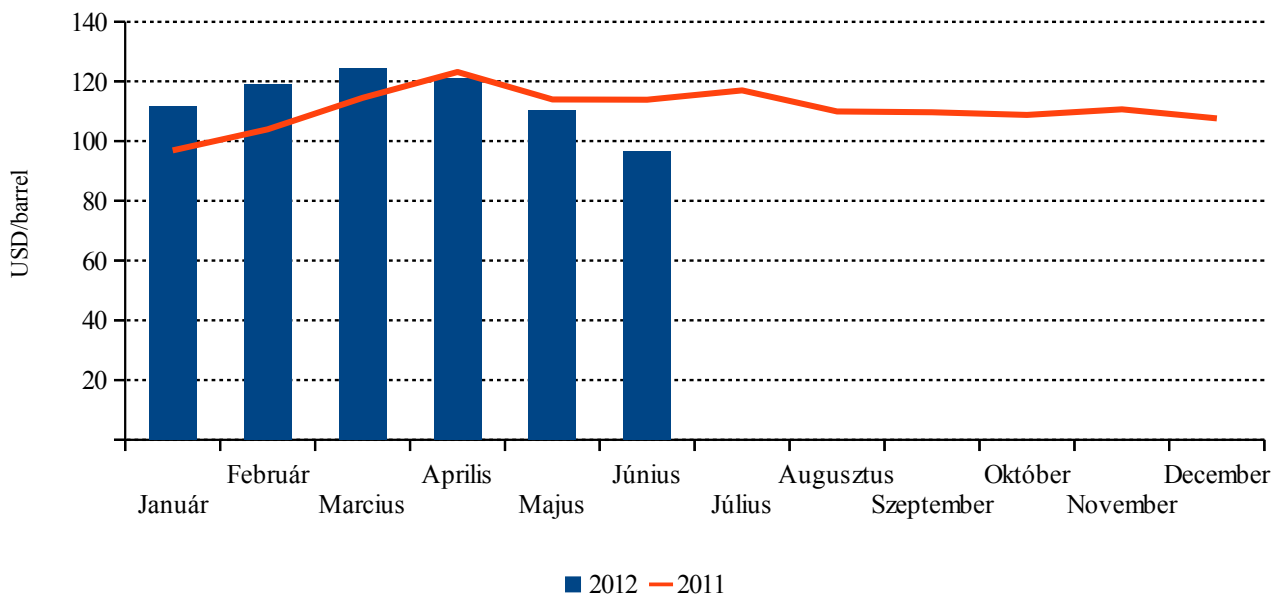
Agrárpolitikai Hírek

- A Német Biohajtóanyag-ipari Szövetség (*VDB*) a németországi törvényekre hivatkozva azt javasolja, hogy az Indonéziából és Argentínából érkező biodízel ne számítson bele az ország biodízel kvótájába.
- Németország bioetanol-kibocsátása 2012 áprilisában 113,4 millió liter (2011. április: 72,6 millió liter)

volt, ami minden idők második legnagyobb havi termelését jelenti. A cukorrépa alapú termelés a teljes termelés 41 százalékát tette ki az idén, míg 2011-ben csupán 22 százalék volt a részaránya.

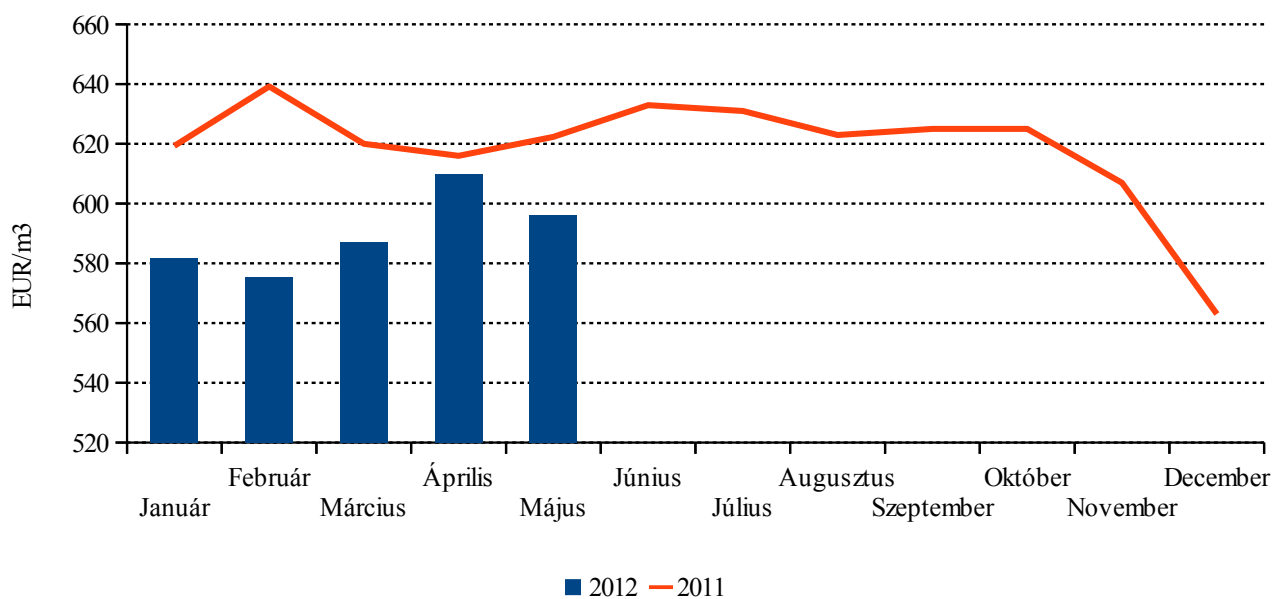
- Hollandiában a *Cargill* indított be egy új bioetanol-üzemet. A 35 millió liter kapacitású üzem alapanyaga búza lesz, de át akarnak állni hulladék hasznosítására is.

18. ábra: Az ásványolaj ára

Megjegyzés: IPE Brent ásványolaj jegyzése a londoni árutőzsdén.
Forrás: HGCA

19. ábra: A bioetanol ára

Megjegyzés: 92-96% alkoholtartalom, nyugat-európai kikötők FOB T2.
Forrás: F.O.Licht

